

Komplexné hodnotenie obrany Slovenskej republiky za rok 2019

1 Úvod

Komplexné hodnotenie obrany SR je základným politicko-vojenským hodnotením vypracúvaným v pôsobnosti Ministerstva obrany SR. Hodnotí plnenie úloh v rozhodujúcich oblastiach zabezpečovania obrany štátu vrátane hlavných nedostatkov a prijímaných opatrení.

2 Národný a medzinárodný kontext

V roku 2019 sa rozpracúvali a implementovali opatrenia strategickej adaptácie obrany štátu v súlade so strategickým rámcom zabezpečovania obrany štátu, ktoré reagujú na zhoršené bezpečnostné prostredie z ostatných rokov a obmedzenú úroveň obranyschopnosti SR najmä v dôsledku dlhodobej nerovnováhy úloh a zdrojov a nedostatkov v ich manažmente. Cieľom tejto adaptácie je zvýšenie úrovne zabezpečenia obrany štátu zvyšovaním obranyschopnosti SR a prispievaním k akcieschopnosti NATO a EÚ v oblasti obrany. Obranná politika SR reagovala aj na *Programové vyhlásenie vlády SR* v štvrtom roku jeho realizácie.

V nadväznosti na strategické a koncepčné riešenie obrany štátu prijaté v rokoch 2017 a 2018 bolo ťažisko úsilia položené na implementáciu *Koncepcie rozvoja systému obrany štátu* (2018) vrátane novelizácie súvisiacich všeobecne záväzných právnych predpisov zameranej na skvalitnenie a zefektívnenie fungovania systému obrany štátu, na prípravu opatrení vo vzťahu k vojenskému personálu a na realizáciu schválených projektov výmeny alebo modernizácie výzbroje a techniky OS SR a prípravu ďalších projektov. Tieto procesy boli podporené zvýšením obranných výdavkov SR najmä v kontexte modernizácie vzdušných síl OS SR.

Zabezpečovanie obrany štátu bolo ovplyvňované aj medzinárodným vývojom, najmä reakciou medzinárodných organizácií a jednotlivých štátov na meniace sa bezpečnostné prostredie. V rámci NATO išlo predovšetkým o posilňovanie kolektívnej obrany a odstránenia a spravodlivé zdieľanie záťaže (dôraz na zvyšovanie obranných výdavkov), v rámci Spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky EÚ o rozvoj iniciatív na prehĺbenie európskej obrannej spolupráce. Do riešenia týchto aktuálnych úloh na zvýšenie akcieschopnosti oboch organizácií sa SR aktívne zapájala a premietala ich do svojich podmienok.

Pokračovala aj bilaterálna spolupráca SR s inými štátmi (najmä štáty V4 a USA) s dôrazom na modernizáciu výzbroje, výcvik a poradenstvo, vzdelávanie a vojenské cvičenia. SR splnila úlohy v oblasti obrany v rámci predsedníctva vo V4 a v Stredoeurópskej obrannej spolupráci. SR si splnila svoje záväzky v oblasti kontroly konvenčných zbraní a opatrení na posilňovanie dôvery a bezpečnosti v Európe a počas svojho predsedníctva v OBSE podporovala modernizáciu kontrolných režimov a opatrení v tejto oblasti.

SR udržiavala vojenský príspevok vo vojenských operáciách a misiách pod vedením medzinárodných organizácií na podporu mieru, bezpečnosti a stability v širšom bezpečnostnom prostredí s navýšením počtov o 13 profesionálnych vojakov.

3 Politicko-vojenské závery z hodnotenia bezpečnostného prostredia

V hodnotenom období na vnútorné a vonkajšie bezpečnostné prostredie SR vplývali najmä hrozby nevojenského a asymetrického charakteru (kybernetické útoky, zahraničné radikálne a extrémistické skupiny prepojené na domáce radikálne a extrémistické subjekty).

Stabilita vonkajšieho bezpečnostného prostredia SR bola ovplyvňovaná najmä dynamikou vývoja bezpečnostnej situácie na Ukrajine a rusko-ukrajinských vzťahov.

Vo vzťahu k bezpečnostnému prostrediu SR a bezpečnosti štátu boli zaznamenané negatívne účinky šírenia dezinformácií a propagandy, ktoré sa najväčšie prejavovali

polarizáciou spoločnosti v oblasti bezpečnostnej problematiky. Z pohľadu obrany národného kybernetického priestoru bolo zaznamenaných niekoľko sofistikovaných kybernetických kampaní zameraných na vládny a súkromný sektor. Aj napriek závažnosti týchto útokov, ich rozsah nemal významný dopad na obranyschopnosť SR. Neboli zaznamenané indikátory bezpečnostných hrozieb, ktoré majú zásadný vplyv na narušenie obranyschopnosti SR.

4 Riadenie obrany štátu

Skvalitnenie **riadenia obrany štátu** patrí k rozhodujúcim predpokladom zvyšovania obranyschopnosti SR. Dlhodobé neriešenie tejto oblasti sa prejavilo v obmedzeniach v oblasti právneho rámca, príslušnej dokumentácie vrátane plánov a pripravenosti príslušného personálu s dopadom na pripravenosť na riadenie obrany štátu najmä v čase vojny alebo vojnového stavu.

Na zlepšenie tejto oblasti sa realizovali opatrenia už v predošlých rokoch. V roku 2019 bolo ťažisko úsilia o skvalitnenie riadenia obrany štátu v implementácii *Koncepcie rozvoja systému obrany štátu* (2018), ktorá reagovala na obmedzenia v oblasti prípravy a riadenia obrany štátu súborom adekvátnych opatrení, ich previazaním a koordináciou, vrátane prípravy príslušných orgánov, preverovania ich pripravenosti na plnenie úloh a organizovania obrany štátu s pozitívnym dopadom na prípravu a efektívne použitie obranných kapacít štátu.

Kľúčovým opatrením bolo schválenie *zákona č. 306/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 319/2002 Z. z. o obrane Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony* (účinnosť od 1.2.2020). Tento zákon je zásadnou novelou predmetného zákona od jeho prijatia, ktorou sa skvalitnilo riadenie obrany štátu vrátane ustanovenia komplexného plánovania obrany štátu, precizovali a doplnili opatrenia prípravy na obranu štátu a precizovali sa súvisiace pôsobnosti vlády SR, Ministerstva obrany SR, ďalších ministerstiev, ostatných ústredných orgánov štátnej správy a ďalších orgánov štátnej správy s celoštátnou pôsobnosťou, okresných úradov, obcí a vyšších územných celkov.

Ako súčasť zvyšovania **pripravenosti SR reagovať na krízové situácie** bol po prvýkrát komplexne nastavený systém jej reakcie na krízové situácie vojenského aj nevojenského charakteru, a to v rámci vládou SR schváleného materiálu *Národný systém reakcie na krízové situácie* (NSRKS), ktorý je plne kompatibilný so Systémom reakcie NATO na krízové situácie. Po aktualizácii *Manuálu Systému reakcie NATO na krízové situácie* v roku 2019 bol vypracovaný *Doplnok k NSRKS* (schválený vládou SR v marci 2020).

Na zvýšenie pripravenosti ústredných orgánov štátnej správy aj na plnenie úloh v čase vojny a vojnového stavu bol vykonaný medzirezortný seminár zameraný na NSRKS.

V rámci **cvičenia krízového riadenia** NATO CMX 2019 bola precvičená činnosť pri prijímaní opatrení NSRKS v gescii viacerých ústredných orgánov štátnej správy a Slovenskej informačnej služby. Priebeh cvičenia potvrdil zvládnutie procesov a schopnosť SR synergicky pôsobiť v NATO využívaním jeho postupov krízového riadenia, pretrvávali však obmedzenia v manipulácii s utajovanými skutočnosťami medzi niektorými účastníkmi cvičenia.

Ďalšie cvičenie zamerané na krízové riadenie – **NOVÝ HORIZONT 2019** preverilo civilno-vojenskú spoluprácu vybraných subjektov na úrovni okresu a kraja (bezpečnostná rada okresu, okresný úrad, okresné riaditeľstvo Policajného zboru, Hasičský a záchranný zbor a OS SR) pri riešení nevojenských ohrození, pričom bolo vykonané výlučne prostredníctvom simulačných technológií. Priebeh cvičenia poukázal na efektívnosť a širšie možnosti využitia simulačných technológií, nedostatky boli v aplikácii niektorých ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov a v koordinácii niektorých činností.

Rovnako ako v roku 2018 hlavnými formami spoločnej prípravy OS SR s Policajným zborom a Hasičským a záchranným zborom boli spoločné kurzy a školenia, a to v oblasti odstraňovania výbušných prostriedkov, ženijnej podpory, a výcvik s toxickými chemickými

látkami. Realizovala sa aj výmena skúseností a zjednotenie operačných postupov v oblasti detekcie a odberu radiačných, chemických a biologických látok.

Aj v roku 2019 pretrvávali rezervy v oblasti plánovania a hodnotenia na úseku obrany štátu, vrátane nižšej úrovne previazania strategických cieľov, programov a rozpočtu s realizačnou fázou. V systéme **obranného plánovania** pokračovala harmonizácia aktivít zložiek rezortu ministerstva obrany spojených so zabezpečením požadovaných spôsobilostí v súlade s metodikou implementácie cieľov spôsobilostí NATO pre SR.

V súvislosti so schválením projektu viacúčelových taktických lietadiel, prijatím opatrení v oblasti manažmentu vojenského personálu, aplikáciou odporúčaní NATO na urýchlenie budovania ťažkej mechanizovanej brigády, stagnáciou niektorých modernizačných projektov a schválením rozpočtu kapitoly Ministerstva obrany SR na rok 2019 došlo k zmenám v pôvodne plánovanej realizácii *Dlhodobého plánu rozvoja obrany s dôrazom na výstavbu a rozvoj OS SR s výhľadom do roku 2030* (2017). Na tieto zmeny reagovala *Smernica pre obranné plánovanie SR na roky 2021 až 2026*, ktorá usmernila strednodobú fázu obranného plánovania; jej zdrojové východiská sa v kontexte spomaľovania ekonomiky SR v programovaní korigovali.

V oblasti **prípravy a plánovania mobilizácie OS SR** okresné úrady v sídlach krajov zabezpečili požiadavky OS SR v oblasti personálu, ubytovania a vecných prostriedkov okrem ich časti (najmä prepravné prostriedky), ktorá tvorila 3,87 % z požiadaviek na doplnenie. Bola vykonaná odborná príprava príslušných zamestnancov okresných úradov v sídlach krajov a odborná príprava profesionálnych vojakov a zamestnancov rezortu ministerstva obrany plánovaných na plnenie úloh mobilizácie OS SR. Na stabilizáciu personálu okresných úradov, ktorý plní úlohy na úseku obrany štátu, boli upravené počty zamestnancov a ich platové zaradenie.

Vykonané cvičenia preukázali dobrú pripravenosť cvičiacich orgánov miestnej štátnej správy a územnej samosprávy, Slovenskej pošty, a. s. a vybraných vojenských útvarov na plnenie úloh v tejto oblasti. Reagujúc na zistenia z cvičení o tom, že v okresných úradoch v sídlach krajov neboli do plánu vyznamenania okrem vedúcich odborov zaradení ostatní zamestnanci odborov obrany štátu, Ministerstvo obrany SR iniciovalo na Ministerstve vnútra SR požiadavku na zaradenie týchto zamestnancov do plánu vyznamenania.

Na realizáciu požiadaviek OS SR na ich doplnenie vojakmi v zálohe negatívne vplýva skutočnosť, že počet vojakov v zálohe radikálne klesá, nevhodná je ich veková a hodnostná štruktúra a ich vycvičenosť. Pretrvávali aj obmedzenia v materiálnom zabezpečení pre vojakov v zálohe povolaných na výkon mimoriadnej služby.

V rámci implementácie *Koncepcie mobilizácie ozbrojených síl Slovenskej republiky* (2018) pokračoval vývoj novej aplikácie informačného mobilizačného systému, ktorý je určený na zabezpečenie mobilizácie OS SR. V súvislosti s jeho prevádzkou bolo novelou *zákona č. 319/2002 Z. z. o obrane Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov* (zákon č. 306/2019 Z. z.) upravené vedenie osobných údajov dotknutých osôb v jednotlivých registroch.

Schválením ďalších návrhov zákonov, ktoré boli pripravené v pôsobnosti Ministerstva obrany SR, Národnou radou SR sa skvalitnil **právny rámec na úseku obrany štátu**, pričom hlavnými opatreniami boli: rozšírenie účelov vysielania OS SR mimo územia SR, spresnenie ich úloh, použitia a riadenia (zákon č. 477/2019 Z. z.); preukazovanie príslušnosti k OS SR a používanie vojenskej rovnošaty vrátane zázakov a sankcií v tejto oblasti (zákon č. 98/2019 Z. z.); doplnenie úloh a oprávnení Vojenskej polície a podmienok na jej kvalitnejšiu a efektívnejšiu činnosť (zákon č. 62/2019 Z. z.); spresnenie dobrovoľnej vojenskej prípravy (zákon č. 477/2019 Z. z.); zmeny v systéme odmeňovania profesionálnych vojakov so zvýšením ich platových náležitostí v nadväznosti na zastávanú funkciu (zákon č. 377/2019 Z. z.); ako aj

zefektívnenie obrannej štandardizácie, kodifikácie a štátneho overovania kvality výrobkov a služieb na účely obrany (zákon č. 219/2019 Z. z.).

Vojenské spravodajstvo je plne operačne spôsobilé a plní úlohy vykonávaním **spravodajskej činnosti** v súlade s ustanoveniami *zákona č. 198/1994 Z. z. o Vojenskom spravodajstve v znení neskorších predpisov*. Na území SR a v zahraničí v rozsahu svojej pôsobnosti získava, sústreďuje a vyhodnocuje informácie dôležité pre zabezpečenie obrany a obranyschopnosti SR. V hodnotenom období Vojenské spravodajstvo rozširovalo spoluprácu s partnerskými spravodajskými subjektmi. V rámci SR sú pre Vojenské spravodajstvo najvýznamnejšími partnermi Slovenská informačná služba a Národné bezpečnostné analytické centrum (NBAC). Spravodajská podpora bola štandardne poskytovaná zložkám Ministerstva obrany SR a Generálneho štábu OS SR. Vo vzťahu k pôsobeniu jednotiek OS SR vo vojenských operáciách a misiách bola priebežne vyhodnocovaná bezpečnostná situácia v priestoroch ich nasadenia. V hodnotenom období boli dobudované a rozšírené spôsobilosti Vojenského spravodajstva v oblasti IMINT. V roku 2019 **Centrum pre kybernetickú obranu SR** organizačne začlenené vo Vojenskom spravodajstve pokračovalo v budovaní a posilňovaní svojich personálnych, materiálnych a kompetenčných spôsobilostí potrebných na plnohodnotné plnenie jeho úloh. Vojenské spravodajstvo poskytovalo súčinnosť iným subjektom pri šetrení prienikov do informačných systémov s cieľom exfiltrácie údajov, únikov citlivých informácií a snahy o neoprávnenú manipuláciu s informáciami.

SR v kontexte opatrení v NATO a EÚ prijala nadväzné konkrétne implementačné rozhodnutia, ktoré sa týkali najmä pokračovania účasti na posilnenej predsunutej prítomnosti NATO v Pobaltí a v Poľsku; zabezpečenia príspevku SR do Iniciatívy NATO v oblasti pripravenosti (NRI), vrátane deklarovania dvoch viacúčelových taktických lietadiel od konca roku 2024 (s možnosťou postupného navýšenia do celkového počtu 4); implementácie rozhodnutí o zlepšení vojenskej mobility v SR a súhlasu s preletmi bezpilotných lietadiel systému NATO na pozorovanie územia (AGS), ako aj s prítomnosťou zahraničných ozbrojených síl na území SR na účely vojenských cvičení (jedným z najväčších bolo cvičenie Slovenský štít 2019 s účasťou cca 2 800 vojakov vrátane vojakov z armád štátov V4, USA a Portugalska zamerané na kolektívnu obranu). Vláda SR vyjadrila súhlas s predĺžením prítomnosti príslušníkov tímu ozbrojených síl USA na území SR na účely zabezpečenia poradenstva a výcviku; materiál však nebol predložený do Národnej rady SR, v kontexte čoho bolo toto pôsobenie ukončené k 31.12.2019. Prijímali sa rozhodnutia týkajúce sa aj vyslania OS SR mimo územia SR na účely vojenských cvičení. SR sa zapojila do Centra excelentnosti NATO pre strategickú komunikáciu. Naďalej prispievala do realizácie partnerskej politiky NATO, najmä voči Ukrajine (vedenie zvereneckého fondu) a Gruzínsku (podpora vojenského vzdelávania).

SR participovala na procesoch obranného plánovania NATO vrátane prípravy novej *Politickej smernice NATO (2019)* a hodnotení výsledkov obranného plánovania členských štátov, pričom v prvom polroku 2019 bol spracovaný a odoslaný do centrály NATO *Prehľad o obranných spôsobilostiach* (Defence Planning Capability Survey - DPCS). V ďalšom období boli údaje v DPCS aktualizované. V októbri 2019 boli v Bratislave vykonané bilaterálne konzultácie s hodnotiacim tímom NATO. Proces hodnotenia obranných plánov pokračuje v roku 2020. V *Smernici ministra obrany pre obranné plánovanie na rok 2021 až 2026* boli upravené priority dosiahnutia spôsobilostí OS SR tak, aby korelovali s prioritnými požiadavkami NATO v rámci Ciel'ov spôsobilostí NATO pre SR (2017) a implementáciou opatrení vyplývajúcich z Iniciatívy NATO v oblasti pripravenosti (NRI - tzv. iniciatíva 4x30).

Pokračovala účasť SR v mnohonárodných programoch (napr. NATO AGS, NATO AWACS), ako aj mnohonárodných iniciatívach zameraných na spoluprácu v oblasti rozvoja spôsobilostí (Smart Defence, *Koncepcia rámcových krajín*). V rámci tzv. *Koncepcie rámcových krajín* pokračovala účasť SR v rámcovom zoskupení budovanom okolo Spolkovej republiky Nemecko v oblasti logistiky, radiačnej, chemickej a biologickej ochrany (RCHBO), geopriestorovej podpory, zdravotníckeho zabezpečenia a vojenskej polície bez merateľných reálnych zmien. SR v tomto rámci naďalej podporovala budovanie tzv. väčších formácií, ktoré majú zefektívniť a zrýchliť proces generovania interoperabilných síl pre kolektívnu obranu, zatiaľ ale nedeclarovala jednotku.

SR zvýšením svojich obranných výdavkov na rok 2019 naplnila svoju deklaráciu zo samitu NATO vo Walese (2014) o výdavkoch na úrovni 1,6 % HDP do roku 2020; zároveň potvrdila cieľ dosiahnuť v roku 2024 úroveň 2 % HDP.

SR prispievala k prehlbovaniu obrannej spolupráce aj v EÚ vrátane participácie na procesoch plánovania rozvoja spôsobilostí a na procese Koordinovaného ročného prehľadu o obrane (CARD). V *Stálej štruktúrovanej spolupráci EÚ* (PESCO), kde SR pôsobí od jej vzniku v roku 2017, sa zapojila celkovo do 8 projektov, pričom viedla projekt Nepriamej palebnej podpory (EuroArtillery). Vláda SR schválila v decembri 2019 aktualizovaný Národný plán vykonávania účasti SR v PESCO (k 1. 1. 2020) distribuovaný zúčastneným členským štátom PESCO. V súvislosti s realizáciou plánovaného odchodu Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z EÚ a jeho dosahu na obrannú spoluprácu EÚ SR v roku 2019 prispievala do diskusií o otázkach zmeny pomeru financovania spoločne financovaných aktivít a orgánov EÚ v oblasti Spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky EÚ.

V rámci V4 bola aktualizovaná matica rozvoja spôsobilostí, ktorá indikuje možné oblasti spolupráce. Začala realizácia opatrení v súvislosti s budovaním veliteľstva Spoločnej logistickej podpornej skupiny spolu s pričlenenými podpornými jednotkami (V4 JLSG HQ). Prioritou bolo zabezpečenie pohotovostnej fázy spoločne vytváranej bojovej skupiny EÚ.

Na zabezpečovanie obrany štátu v roku 2019 bolo **k 31.12.2019 vyčerpaných** v rámci rozpočtu kapitoly Ministerstva obrany SR 1 606 316 125,30 eur (o 510 887 294,85 eur viac než v roku 2018) a v rámci rozpočtov ďalších rezortov v medzirezortnom programe Podpora obrany štátu 3 230 618,62 eur, spolu **1 609 546 743,92 eur, čo predstavuje cca 1,71 % HDP** (HDP SR v b. c. za rok 2019 podľa MF SR k 11.2.2020 vo výške 93,872 mld. eur).

Podiel vyčerpaných výdavkov na hlavnú výzbroj, techniku a súvisiaci výskum a vývoj podľa kritérií NATO z obranných výdavkov SR dosiahol úroveň 40,04 % najmä z dôvodu výšky splátok viacúčelových taktických lietadiel.

Kontrolami realizovanými v rezorte ministerstva obrany boli zistené nedostatky, ktoré sa týkali najmä porušenia všeobecne záväzných právnych predpisov a vnútorných predpisov v oblastiach hospodárenia s materiálom a nakladaním s majetkom štátu, prevádzky a bojaschopnosti výzbroje a techniky, prípravy na plnenie úloh pri mimoriadnej udalosti a v čase výnimočného stavu, núdzového stavu, vojnového stavu alebo vojny, realizácie verejného obstarávania, dodržiavania podmienok vyplývajúcich z uzatvorených zmlúv o dielo, zabezpečenia muničných skladov, zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia, neúčinnosti a nedostatočnej kontroly prijímaných opatrení na odstránenie nedostatkov zistených kontrolami. Medzi príčiny vzniku zistených nedostatkov patrili najmä nedostatočná znalosť príslušných všeobecne záväzných právnych predpisov, vnútorných predpisov a metodických pokynov nevyhnutných pre výkon služobných a pracovných činností a nižšia účinnosť vnútornej kontrolnej činnosti v dôsledku obmedzených kapacít na kontrolnú činnosť.

5 Výstavba a riadenie OS SR

V kontexte dlhodobých rozvojových deficitov najmä v oblasti výstavby OS SR pretrvávali aj v roku 2019 obmedzenia spôsobilostí OS SR. Hlavnými príčinami boli naďalej nedostatky v naplnenosti personálom a jeho pripravenosti, naplnenosti výzbrojou a technikou a jej technická i technologická zastaranosť, nízka prevádzkyschopnosť väčšiny hlavnej výzbroje a techniky, nedoplnenosť zásob materiálu a obmedzený výcvik.

Plnenie cieľov spôsobilostí NATO pre SR bolo naďalej limitované najmä z hľadiska kvalitatívnych parametrov bez relevantnej medziročnej zmeny. Realizácia modernizačných projektov vytvárala predpoklady rozvoja najmä v oblasti delostreleckých spôsobilostí, nasaditeľných komunikačných a informačných systémov a nasaditeľných pasívnych senzorov. Opatrenia sa však zatiaľ nepremietli do zvýšenia úrovne spôsobilostí. K pokroku nedošlo ani v prípade prioritného cieľa – ťažkej mechanizovanej brigády, ktorej plná operačná spôsobilosť sa aj podľa hodnotenia NATO posúva za rok 2030. Nedostatky v tejto oblasti negatívne ovplyvňujú úroveň zabezpečenia obrany SR a jej schopnosť plniť záväzky pomoci spojencom.

Vláda SR, reagujúc na potreby výstavby OS SR vrátane plnenia cieľov spôsobilostí NATO pre SR, schválila materiál *Celkové početné stavy vojakov a zamestnancov a počty hlavných druhov vojenských zbraní, vojenských zbraňových systémov a bojovej techniky v ozbrojených silách SR v súlade s potrebami zabezpečenia obrany SR a bezpečnosti štátu a v súlade s medzinárodnými zmluvami, ktorými je SR viazaná a rozmiestnenie zväzkov, útvarov, úradov a zariadení ozbrojených síl SR k 31.12.2020*, ktorým sa zvýšil počet ich tabuľkových miest na 22 388 profesionálnych vojakov a zamestnancov.

V rámci implementácie **vnútorného organizačného členenia OS SR** k 31.12.2019 schváleného ministrom obrany SR v roku 2018 boli navrhnuté tabuľkové počty personálu o 138 profesionálnych vojakov a 63 zamestnancov. Organizačné zmeny boli zamerané na rozvoj bojových spôsobilostí mechanizovaných útvarov, logistickej podpory, zdravotníckeho zabezpečenia (vytvorenie poľnej mobilnej zdravotníckej jednotky ROLE 2B - poľnej nemocnice) a zabezpečenie ochrany vzdušného priestoru. Hlavnými zmenami bolo vytvorenie Veliteľstva síl pre špeciálne operácie so zmenou podriadenosti jednotiek tomuto veliteľstvu a vytvorenie tankového práporu pozemných síl v kontexte budovania ťažkej mechanizovanej brigády podľa cieľov spôsobilostí NATO pre SR.

V kontexte organizačných zmien v OS SR bol v nadväznosti na pravidelnú revíziu *Plánu použitia OS SR v čase vojny* schváleného vládou SR v roku 2017 vypracovaný **Doplnok k Plánu použitia OS SR v čase vojny** (schválený vládou SR vo februári 2020). V rámci pravidelnej revízie bola aktualizovaná podporná dokumentácia k situačným plánom.

Nedotknuteľnosť vzdušného priestoru SR bola zabezpečovaná prostredníctvom pohotovostného systému vzdušných síl v integrovanom systéme protivzdušnej a protiraketovej obrany NATO. Priemerný ročný nálet na operačného pilota MiG-29 sa znížil na 40:55 letových hodín (základná kvalifikácia na plnenie úloh – 75 letových hodín, štandard NATO – 180 letových hodín) najmä v dôsledku nízkej prevádzkyschopnosti lietadiel MiG-29.

Na prevádzkyschopnosti lietadiel v prvom polroku 2019 sa napriek plynulému zásobovaniu náhradnými dielcami odrazil, okrem ďalších faktorov, dlhodobo neriešený problém otázky náhrady motorov RD-33 po vyčerpaní ich technického života. Aby nedošlo ku kolapsu prevádzky, Ministerstvo obrany SR na vlastné náklady opravilo 9 motorov RD-33, ktoré boli dodané z opravy 30.7.2019. Časť z nich bola zaradená do prevádzky z dôvodu náhrady motorov poškodených nasatím cudzích predmetov. Otázkou náhrady motorov sa podarilo vyriešiť až po náročných rokovaniach so spoločnosťou RSK MiG, podpisom novej dohody na abonmentné zabezpečenie prevádzky lietadiel MiG-29 na obdobie od 16.11.2019 do 15.11.2023. Významným faktorom prevádzkyschopnosti týchto lietadiel sú aj chýbajúce bloky

„západnej“ avioniky. Pozemná radarová technika prekračovala normy technickej životnosti a vyznačovala sa vysokou mierou poruchovosti. Systémové riešenie sa očakáva od zavedenia nových viacúčelových taktických lietadiel a rádiolokačnej techniky po ich obstaraní.

OS SR sa zúčastňovali **vo vojenských operáciách a misiách mimo územia SR** pod vedením NATO v Afganistane (Resolute Support Mission), kde sa v rámci platného mandátu rozšírili spôsobilosti OS SR v oblasti vojenského poradenstva pre špeciálne operácie, vrátane zabezpečenia ich podpory; v Iraku (NATO Mission Iraq), na Veliteľskej misii NATO v Bosne a Hercegovine a v rámci predsunutej vojenskej prítomnosti NATO v Lotyšsku; pod vedením EÚ v Bosne a Hercegovine (ALTHEA) s príspevkom doplneným o tím HUMINT a v Gruzínsku (EUMM) a pod vedením OSN na Cypre (UNFICYP) a na Blízkom východe (UNTSO). Celkom pôsobilo k 31.12.2019 v týchto operáciách a misiách 495 profesionálnych vojakov (482 vojakov k 31.12.2018).

V roku 2019 bola v **silách veľmi vysokej pripravenosti NATO** (VJTF) v pohotovosti zaradená jednotka OS SR – HUMINT. Zároveň v pohotovostnej fáze **síl reakcie NATO** (NRF) bolo úlohové zoskupenie pre špeciálne operácie (SOLTG); táto jednotka je v roku 2020 zaradená v rámci VJTF. Od júla 2019 boli v polročnej pohotovostnej fáze sily a prostriedky OS SR určené pre **bojovú skupinu EÚ** (EU BG) vytváranú so štátmi Vyšehradskej skupiny a Chorvátskom. Aj tieto príspevky OS SR disponovali obmedzenou kvalitou spôsobilostí s rizikami v prípade ich použitia na plnenie úloh.

OS SR boli v súlade s príslušnými právnymi predpismi použité aj **pri ohrození života a zdravia osôb a pri ochrane ich majetku pri mimoriadnych udalostiach**. Počas roka 2019 pôsobili pri odstraňovaní následkov snehovej kalamity, pri záchranných prácach na mieste výbuchu bytového domu v Prešove, pričom poskytli aj materiál (poľné lôžka) na núdzové ubytovanie, zúčastnili sa hasenia lesných požiarov. V kontexte kontinuity platnosti II. stupňa teroristického ohrozenia vyhláseného v SR boli profesionálni vojaci vyčlenení aj na plnenie úloh Policajného zboru v predvianočnom období, počas vianočných a novoročných sviatkov a v súlade s rozhodnutím vlády SR ešte z roku 2018 aj v súvislosti s predsedníctvom SR v rámci Salzburškého fóra, vo V4 a OBSE a počas Majstrovstiev sveta v ľadovom hokeji v SR (2019).

V reakcii na stav spôsobilostí a úroveň pripravenosti OS SR sa v rámci ich výstavby a rozvoja dôraz kládol na opatrenia v oblasti vojenského personálu a vyzbrojovania s cieľom vytvárať nevyhnutné predpoklady na rozvoj spôsobilostí a zvyšovanie pripravenosti OS SR.

V oblasti **vojenského personálu** boli na posilnenie motivačných faktorov zotrvania profesionálnych vojakov v štátnej službe v kontinuite s rokom 2018 vyplatené odmeny alebo platy pri príležitosti obdobia letných dovolení (13. plat) a pri príležitosti vianočných sviatkov (14. plat) vo výške 50 % podielu zo služobného platu profesionálneho vojaka a od 1.1.2019 a znova od 1.1.2020 boli valorizované hodnostné platy profesionálnych vojakov o 10 %.

Na komplexné riešenie ľudských zdrojov OS SR bola vládou SR schválená *Koncepcia manažmentu vojenského personálu OS SR* s opatreniami v oblasti finančného, sociálneho, zdravotného a materiálneho zabezpečenia, ako aj kvality života vojakov a ich rodín. Nadväzne bol v Národnej rade SR schválený **zákon č. 377/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 281/2015 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia niektoré zákony** (účinnosť od 1.2.2020), ktorý predstavuje prvú etapu transformácie systému odmeňovania založenej na odmeňovaní za výkon funkcie so zásadným zvýšením platových náležitostí vrátane zavedenia zvyšovania hodnostného platu o 1 % za každý rok výkonu štátnej služby a priblíženia výšky platu vojaka 2. stupňa priemernej nominálnej mesačnej mzde zamestnanca v hospodárstve SR.

Tým sa vytvorili predpoklady na postupné zastavenie poklesu záujmu o vojenské povolanie, zvýšenie jeho atraktivity a konkurencieschopnosti na trhu práce a stabilizáciu skúsených, vzdelaných, vycvičených a jazykovo pripravených profesionálnych vojakov.

Druhým rokom počet zregrutovaných občanov do OS SR prevyšoval počet odídených profesionálnych vojakov. V roku 2019 bolo zregrutovaných do štátnej služby profesionálnych vojakov 780 občanov (703 občanov v roku 2018), pri čom prepustených bolo 340 profesionálnych vojakov (498 profesionálnych vojakov v roku 2018).

Na podporu regrutácie stredoškolských absolventov uplatniteľných v OS SR sa začala spolupráca so strednými školami, pričom boli podpísané zmluvy o poskytovaní praktického vyučovania v školskom roku 2019/2020 s dvomi strednými odbornými školami pre žiakov v študijných odboroch mechanik lietadiel – mechanika a mechanik lietadiel – avionika.

Rozvoj vojenského personálu sa realizoval aj v rámci vysokoškolského vzdelávania, kariérnych a krátkodobých odborných kurzov predovšetkým s využitím rezortných kapacít. Vysokoškolské vzdelávanie sa však ďalším rokom zabezpečovalo aj v spolupráci s Technickou univerzitou Košice v leteckých odbornostiach a s Univerzitou obrany v Brne v lekárskejších odbornostiach. Na základe *Vykonávacej dohody medzi Ministerstvom obrany SR a Ministerstvom obrany ČR o vysokoškolskom štúdiu príslušníkov OS SR na Fakulte vojenského leadershipu Univerzity obrany v Brne* (2018) začali študovať na tejto fakulte od akademického roku 2019/2020 v študijnom odbore Riadenie a použitie ozbrojených síl prví dvaja kadeti Akadémie ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika (AOS) - špecializácia veliteľ chemických jednotiek.

V rámci posilňovania vojenského charakteru AOS a obnovy prípravy dôstojníkov na operačný stupeň velenia a riadenia bola vytvorená katedra vojenskej taktiky a operačného umenia. V súvislosti so zámerom prekonania nepriaznivej situácie v príprave odborníkov vojenskej logistiky bola reorganizovaná katedra manažmentu na katedru logistického zabezpečenia.

V reakcii na potreby aplikačnej praxe s dôrazom na potrebu efektívnejšieho využitia získaného vzdelania personálu vojenského letectva pri prechode na novú techniku zavádzanú do používania v OS SR bola schválená nová vyhláška Ministerstva obrany SR o požadovaných študijných odboroch a učebných odboroch stredného vzdelania, požadovaných študijných odboroch vysokoškolského vzdelania na výkon funkcie a o požadovanej odbornej spôsobilosti na výkon niektorých odborných činností v štátnej službe profesionálnych vojakov.

V súvislosti s plánovaným dodaním viacúčelových taktických lietadiel F-16 začal koncom roka 2019 v USA výcvik 6-tich pilotov vzdušných síl OS SR.

Ťažiskom **vyzbrojovania** boli projekty výmeny hlavnej bojovej techniky vzdušných síl, čo z finančného hľadiska predstavovalo aj podstatnú časť rozvojových výdavkov. V príslušných podprogramoch programového rozpočtovania bolo vyčerpaných na rozvoj výzbroje, techniky, materiálu 596 812 020,10 eur (188 657 494,34 eur v roku 2018, nárast v roku 2019 súvisí najmä so splátkou viacúčelových taktických lietadiel) a na rozvoj komunikačných a informačných systémov 53 185 795,67 eur (68 866 968 eur v roku 2018).

Do OS SR boli dodané 2 ks vrtuľníkov UH-60M Black-Hawk (ďalšie 3 ks boli dodané v januári 2020), 2 ks nesmerového rádiového majáku (NDB - Non Directional Beacon), 7 ks modernizovaných vozidiel BVP-M, 16 ks vozidiel Tatra T815 - typ 7, 4 ks prepravných plošín FLATRACK, 1 ks špeciálneho policajného vozidla, 5 ks osobných automobilov, 2 ks mobilného identifikačného laboratória ako súčasť komplexnej zdravotníckej ochrany a komunikačné a informačné systémy (najmä 190 rádiostanic Sitno z toho 95 pre Vojenskú políciu a 373 rádiostanic Harris). Bol dodaný materiál na pozemné logistické zabezpečenie a údržbu dopravných lietadiel.

Pokračovala modernizácia prostriedkov velenia a riadenia delostreleckej paľby (DELOSYS) a obstarávanie špeciálnej výbavy pre prápor ISTAR. Pokračovalo uhrádzanie splátok za 14 ks viacúčelových taktických lietadiel F-16. Na základe rozhodnutia vlády SR o projekte *Rádiolokátor prehľadový letiskový (SRE/SSR/PAR)* sa pristúpilo k realizácii, resp.

obstarávaníu tejto techniky. Pokračovala realizácia projektu na dodanie 25 ks samohybných kanónových húfníc Zuzana 2.

O realizácii ďalších projektov, konkrétne bojové obrnené vozidlo 8x8 a 3D rádiolokátor (stredného, malého a blízkeho dosahu), ku ktorým boli na prerokovanie v Bezpečnostnej rade SR a vláde SR predložené materiály: *Informácia o výsledkoch technických a vojenských skúšok (certifikácia prototypu BOV 8x8) a o ďalšom postupe realizácie obstarania* – predložený v roku 2018 a *Obmena rádiolokačnej techniky VzS OS SR (stredný, malý a blízky dosah) - Návrh medzivládnej dohody na realizáciu Obmeny rádiolokačnej techniky VzS OS SR (stredný, malý a blízky dosah)* – predložený v roku 2019, sa nerokovalo a nebolo rozhodnuté. V projekte bojové obrnené vozidlo/viacúčelové taktické vozidlo 4x4 bola vyhlásená medzinárodná súťaž, ktorú Úrad pre verejné obstarávanie SR zrušil, načo sa Ministerstvo obrany SR odvolalo. Zámer modernizovať tankovú techniku sa nerealizoval (požiadavka na projekt modernizácie tankov T-72 bola v analytickej fáze), finančné prostriedky boli presunuté na iné projekty.

Nerealizácia uvedených projektov vytvára aj sklz v plnení *Dlhodobého plánu rozvoja obrany s dôrazom na výstavbu a rozvoj OS SR s výhľadom do roku 2030*.

Vytváranie a udržiavanie **zásob OS SR** je dlhodobo finančne poddimenzované. Aj napriek priebežnému plneniu prijatých opatrení zameraných na ich vytváranie a udržiavanie nedošlo k celkovému zníženiu ich deficitu, naopak vzrástol objem chýbajúcich zásob na zabezpečenie operačnej pripravenosti OS SR.

Najkritickejšia situácia je v zásobovacej triede V - munícia najmä z hľadiska finančne náročnej, v boji rozhodujúcej munície (napr. protitankové riadené strely, protiletadlové riadené strely krátkeho a stredného dosahu, delostrelecká munícia).

Nedostatky pretrvávali aj v zásobovacej triede I - lekárske a veterinárne prípravky, najmä z hľadiska individuálnych prostriedkov zdravotníckej výbavy jednotlivca, liekov, krvných derivátov a veterinárnych liečiv; v zásobovacej triede II - výzbroj a náhradné dielce, výstroj, zdravotnícka technika, najmä z hľadiska ťažkých nákladných terénnych automobilov a obrnených vozidiel 4x4, odsunovej zdravotníckej techniky, kontajnerov a náhradných dielcov a výstroja vojakov; v zásobovacej triede III - pohonné hmoty a mazivá, prevádzkové kvapaliny a špeciálne kvapaliny, kde došlo medziročne k podstatnému zhoršeniu; ako aj v zásobovacej triede IV - konštrukčný a všeobecný materiál najmä z hľadiska spotrebného zdravotníckeho materiálu a materiálu pre laboratória a chemického spotrebného materiálu.

V roku 2019 pretrvávali **obmedzenia v efektívnej prevádzke a celkovej zastaranosti infraštruktúry** rezortu ministerstva obrany, vrátane pretrvávajúceho kritického stavu viacerých objektov, napr. sklady s citlivým materiálom, pričom niektoré z nich sú v stave, ktorý ohrozuje zdravie a životné prostredie.

Pokračoval proces uvoľňovania nehnuteľného majetku označeného za prebytočný. Súčasne sa však realizoval zámer stabilizácie siete vojenských objektov v správe Ministerstva obrany SR tak, aby boli uchované potrebné kapacity na plnenie úloh obrany štátu. To sa prejavilo v tom, že medziročný pokles počtu vojenských objektov v evidencii Ministerstva obrany SR o 12 bol spôsobený vyradením z evidencie predovšetkým menších vojenských objektov (napr. kryty, samostatne stojace objekty, pozemky) a netýkal sa ucelených veľkých kasárenských objektov. V tomto kontexte boli v reakcii na potrebu umiestnenia nových organizačných celkov prehodnotené vybrané objekty už zaradené do prebytočnosti resp. v nevyužitelnosti a pridelené do užívania. Objektívizácia potreby rozsahu nehnuteľného majetku v správe Ministerstva obrany SR je dlhodobý proces, ktorý bude priebežne realizovaný naďalej pri zabezpečení dostatku kapacít na ubytovanie vojakov po nariadení mimoriadnej služby a pre podporu hostiteľskou krajinou.

V roku 2019 bola v rámci rozvoja infraštruktúry zabezpečovaná oblasť investičnej výstavby pre OS SR a iné rezortné zložky a organizácie a majetkovoprávne vysporiadanie nehnuteľného majetku. V príslušnom podprograme programového rozpočtovania bolo na rozvoj infraštruktúry na rok 2019 schválených 35 582 512 eur, k 31.12.2019 vyčerpaných 16 539 707,68 eur (21 797 263,92 eur v roku 2018), čo predstavuje 46,48 % zo schváleného rozpočtu. Z dôvodu potreby zabezpečenia nevyhnutnej infraštruktúry pre viacúčelové taktické lietadlá boli niektoré investičné akcie pozastavené alebo presunuté na zabezpečenie do ďalších rokov, prípadne pri vysokých realizačných nákladoch, ktoré sú výsledkom stavebného zámeru alebo projektovej dokumentácie, pozastavené; časť finančných prostriedkov bola viazaná v roku 2019 Ministerstvom financií SR a časť finančných prostriedkov bola viazaná v roku 2019 na presun do roku 2020. Realizácia projektov infraštruktúry je vo veľkej miere závislá na procese verejného obstarávania. Investície v roku 2019 boli zamerané na modernizáciu letísk v súvislosti s nákupom novej leteckej techniky, pre potreby ťažkej mechanizovanej brigády, objektovú bezpečnosť, zvýšenie energetickej efektívnosti objektov, modernizáciu tepelného hospodárstva a výcvikových zariadení v Centre výcviku Lešť. V tomto kontexte vláda SR v októbri 2019 vyjadrila súhlas so začatím obstarávania stavby na leteckej základni Sliač s realizáciou v rokoch 2019 – 2022 v hodnote 55 383 672 eur (z toho 1 616 328 eur v roku 2019), verejné obstarávanie sa nezačalo. Objem investícií do infraštruktúry rezortu ministerstva obrany je dlhodobo nízky a nezodpovedá kritickému stavu infraštruktúry.

V rámci zahraničnej pomoci prostredníctvom Programu bezpečnostných investícií NATO (NSIP) bolo vyčerpaných 110 802,39 eur, pričom pokračovala implementácia projektu „Systém velenia a riadenia vzdušných síl NATO“ (ASBE – Zvolen) a tiež príprava ďalších projektov pre rozvoj letiskovej infraštruktúry leteckej základne Sliač.

6 Príprava a udržiavanie podpory obrany štátu

Rozsah a použiteľnosť podpory obrany štátu najmä z hľadiska dostupnej infraštruktúry a zabezpečenia využiteľnosti opatrení hospodárskej mobilizácie na podporu OS SR v čase vojny a vojnového stavu zaostávala za jej narastajúcim významom v zhoršenom bezpečnostnom prostredí. Príprava a udržiavanie podpory obrany štátu sa realizovala v medzirezortnej spolupráci v oblasti obrannej infraštruktúry, služieb a činností poskytovaných OS SR pri obrane štátu, štátnych hmotných rezerv a obranného výskumu a vývoja.

V rámci **dopravných služieb a činností a obrannej infraštruktúry** Ministerstvo obrany SR aktualizovalo požiadavku na dopravné služby a bola vykonaná údržba vybraných úsekov určených automobilových ciest, výstavba nakladacích/vykladacích priestorov na železničnej stanici Sása – Pliešovce a údržba a oprava niekoľkých súprav pre dopravu koľajníc.

V rámci **zdravotníckych služieb** boli na základe požiadaviek a v súlade s príslušným rozhodnutím vlády SR (uznesenie č. 474/2012) udržiavané pre ozbrojené sily stanovené počty lôžok v určených nemocničných zariadeniach.

V **štátnych hmotných rezervách** boli udržiavané mobilizačné a hmotné rezervy podľa predkladaných požiadaviek. Rokovaním medzi Ministerstvom obrany SR, Ministerstvom dopravy a výstavby SR a Správou štátnych hmotných rezerv SR sa odvrátilo ohrozenie dohody o ochraňovaní náhradných premostení; prevádzkyschopnosť určenej železničnej siete pokračovala v rozsahu príslušných požiadaviek.

V rámci **podpory výskumu a vývoja** na zabezpečenie obrany štátu bola poskytnutá inštitucionálna podpora v prospech AOS (rôzne výskumné a vývojové projekty a štúdie uskutočniteľnosti) a účelová podpora formou dotácií na projekty na základe verejnej výzvy z roku 2018 (podporené boli projekty zamerané na mikrovlnné komunikačné linky, balistickú ochranu a ochranu vojaka, prípravu personálu vzdušných síl a umelú inteligenciu). Napriek výraznému medziročnému zvýšeniu finančných prostriedkov na tento účel (1 297 987,28 eur,

oproti 183 965,73 eur v roku 2018), boli tieto naďalej hlboko pod 2 % z obranných výdavkov, ktoré predpokladá záväzok prijatý v rámci PESCO.

Po dlhodobom odkladaní **modernizácie objektu určeného na zabezpečenie riadenia obrany štátu** v čase vojny a vojnového stavu došlo na základe zdrojov vyčlenených v roku 2018 a 2019 k realizácii technických opatrení na tomto objekte.

Novelou zákona č. 319/2002 Z. z. o obrane Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (zákon č. 306/2019 Z. z.) boli spresnené alebo doplnené ustanovenia súvisiace s rozvojom obrannej infraštruktúry a na skvalitnenie systému dodávok tovarov, poskytovania služieb a činností OS SR pri obrane štátu, vrátane ustanovenia podmienok na zabezpečenie bezpečnosti a stability dodávok tovarov a poskytovania služieb a činností OS SR a ďalším výkonným prvkom systému obrany štátu, ako aj na poskytovanie podpory zahraničným ozbrojeným silám prijatým na území SR (HNS).

Proces aktualizácie požiadaviek na podporu OS SR a HNS nadviazal na procesy plánovania použitia OS SR a príslušného plánovania v NATO s výstupom po roku 2019. Každoročne aktualizované informácie o dostupných kapacitách a spôsobilostiach v oblasti infraštruktúry rezortu ministerstva obrany a určených ministerstiev (*Katalóg spôsobilostí hostiteľskej krajiny*) boli zaslané príslušnému orgánu NATO. Začala sa príprava koncepčného riešenia problematiky HNS.

Rozvojový plán podpory obrany štátu s výhľadom do roku 2024 (2015) vyžaduje aktualizáciu v nadväznosti na súvisiace rozhodnutia v rámci NATO a EÚ a aktualizované plány použitia OS SR, ako aj doterajší postup jeho implementácie a dosiahnuté výsledky.

Na Ministerstve obrany SR pretrvávalo rozdelenie úloh v oblasti podpory obrany štátu medzi viacerými organizačnými zložkami s negatívnym vplyvom na koordináciu a previazanosť činností a tak aj na kvalitu jej zabezpečenia.

Vláda SR schválila aktualizovaný zoznam objektov obrannej infraštruktúry kategórie **objektov osobitnej dôležitosti a ďalších dôležitých objektov** (nárast o jeden objekt) vrátane stanovenia spôsobu ich ochrany a obrany. V súčinnosti s príslušnými správcami alebo majiteľmi týchto objektov boli spracované, resp. aktualizované plány ich obrany.

Podpora obranného priemyslu SR vychádzala z potreby zaručenia bezpečnosti a stability dodávok a poskytovaných služieb OS SR v krízových situáciách. Podniky obranného priemyslu SR boli zapojené najmä do modernizácie BVP, výroby samohybných kanónových húfníc Zuzana 2 a tiež do riešenia projektu DELOSYS – delostrelecký systém riadenia paľby. V spolupráci so subjektami obranného priemyslu SR bolo pripravené začatie výroby bojového obrneného vozidla 8x8. Vybrané podniky obranného priemyslu SR zabezpečovali aj opravy zavedenej techniky. Ministerstvo obrany SR podporovalo zapájanie sa subjektov obranného priemyslu SR do medzinárodnej spolupráce, vrátane účasti na medzinárodných výstavách obranného priemyslu v Abú Dhabí (IDEX), v Brne (IDET) a v Londýne (DSEI). Boli uzavreté dohody o spolupráci Ministerstva obrany SR so Združením bezpečnostného a obranného priemyslu SR, resp. so Sekciou výrobcov obranného priemyslu Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory a združením AFCEA Slovakia (*Armed Forces Communications and Electronics Association*).

7 Príprava obyvateľstva na obranu štátu

Ďalším rokom chýbala **systematická príprava obyvateľstva na obranu štátu** vrátane jej koncepčného rozpracovania.

Informovanie obyvateľstva o obrane štátu sa realizovalo najmä v podobe aktuálnych mediálnych výstupov, napr. tlačových správ, zverejňovaním príspevkov na sociálnych sieťach a vydávaním mesačníka Obrana. Okrem informácií z prostredia rezortu ministerstva obrany vrátane aktuálnych tém v rámci EÚ a NATO a o činnosti OS SR na území SR alebo mimo jej

územia sa komunikovala podpora regrutácie občanov do OS SR a poskytovali sa informácie o dobrovoľnej vojenskej príprave a aktívnych zálohách OS SR vrátane ich aktívneho propagovania prostredníctvom médií a internetu, ako aj na podujatiach s verejnosťou organizovaných Ministerstvom obrany SR, resp. OS SR alebo na zmluvnom základe s iným subjektom. Zároveň boli rozposielané informačné brožúry o dobrovoľnej vojenskej príprave a aktívnych zálohách na všetky stredné školy, vybrané športové kluby a všetky úrady práce, sociálnych vecí a rodiny. Aktívne, systematické vysvetľovanie problematiky obrany štátu vrátane významu členstva v NATO a EÚ ako súčasť strategickej komunikácie SR sa realizovalo v obmedzenom rozsahu.

OS SR v rámci prípravy obyvateľstva na obranu štátu vykonávali prednášky a ukážky zamerané na pozitívnu prezentáciu OS SR na verejnosti, komunikáciu o dobrovoľnej vojenskej príprave pod heslom „Pridaj sa k nám a buď súčasťou tímu!“, informovanie študentov stredných škôl o podmienkach prijatia do OS SR, na štúdium na AOS a o benefitoch povolania profesionálneho vojaka. K tomu prispelo aj organizovanie branných súbojov študentov v každom samosprávnom kraji, ktoré podporovali branné povedomie občanov a branné zručnosti primerané veku stredoškolských študentov a vytvárali príležitosť komunikácie študentov s profesionálnymi vojakmi vrátane regrutátorov. OS SR sa ďalej podieľali na zabezpečovaní aktivít na verejnosti realizovaných na základe požiadaviek orgánov štátnej správy a územnej samosprávy a vykonávali vlastnú prezentačnú činnosť, najmä ako súčasť pripomínania si významných výročí celoštátneho aj regionálneho významu (napr. vojenská prehliadka k 75. výročiu SNP).

Uskutočnil sa ďalší cyklus **dobrovoľnej vojenskej prípravy**, do ktorej nastúpilo 47 občanov a úspešne ju absolvovalo 40 vojakov (79 absolventov v roku 2018, 82 absolventov v roku 2017, 31 absolventov v roku 2016). Z tohto vyplýva medziročný pokles záujmu o túto formu vojenskej prípravy vykonávanej dobrovoľne, naďalej sa nedarilo plniť ambíciu prípravy 150 občanov ročne (za roky 2016 – 2019 mala dobrovoľná vojenská príprava 232 absolventov) a potvrdil sa jej nízky prínos pre tvorbu záloh OS SR.

Na zvyšovanie úrovne pripravenosti vojakov v zálohe OS SR sa realizovali pravidelné cvičenia **aktívnych záloh** vo viacerých útvaroch OS SR s celkovou účasťou 83 vojakov (54 vojakov v roku 2018). K 31.12.2019 bolo uzavretých celkovo 131 dohôd o zaradení do aktívnych záloh (106 dohôd k 31.12.2018); títo vojaci sú plánovaní na zaradenie v útvaroch pozemných, síl pre špeciálne operácie a Vojenskej polície. Tento vývoj potvrdil nízky záujem vojakov v zálohe o zaradenie do aktívnych záloh. V marci 2019 boli prijaté opatrenia zamerané na podporu tvorby aktívnych záloh OS SR. Na základe vyhodnotenia realizácie cvičení aktívnych záloh OS SR a záverov empirického výskumu medzi vojakmi aktívnych záloh boli v decembri 2019 schválené ďalšie opatrenia na zlepšovanie podmienok ich prípravy a podporu záujmu občanov o zaradenie do aktívnych záloh s pokračovaním implementácie aj v roku 2020.

Ministerstvo obrany SR v rámci **spolupráce s občianskymi združeniami** dotačne podporilo 16 projektov (vyčerpaných 90 370 eur) zameraných na podporu výchovy občanov SR k vlastenectvu, prípravu na obranu štátu, vzdelávacie aktivity vrátane medzinárodných so zameraním na obranu štátu, branno-športové podujatia, vojenskú históriu, rozvoj vojenských tradícií a podporu starostlivosti o športové talenty. Rozšírila sa zmluvná základňa spolupráce Ministerstva obrany SR s občianskymi združeniami o dve zmluvy, čím sa celkový počet navýšil na 17.

Na **skvalitnenie prípravy obyvateľstva na obranu štátu** bol *zákonom č. 306/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 319/2002 Z. z. o obrane Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony presadený systémový prístup* k tejto oblasti. Od 1.2.2020 sa táto príprava rozšírila tak, aby niektoré jej formy zahŕňali všetkých obyvateľov bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť napr. ich informovaním v nadväznosti na nové formy hrozieb. Vykonávanie prípravy obyvateľstva sa inštitucionálne

spresnilo vrátane prípravy na základných školách a stredných školách, čo nepriamo limituje aj neželané pôsobenie rôznych neregistrovaných skupín v tomto prostredí.

Prípravy občanov na obranu štátu sa týka aj *zákon č. 477/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 321/2002 Z. z. o ozbrojených silách Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony* (účinnosť od 1.2.2020), ktorý okrem iného zaviedol osobné identifikačné karty pre vojakov dobrovoľnej vojenskej prípravy a v záujme jej zatraktívnenia cestovné náhrady jej účastníkov na návštevu rodiny.

8 Pripravenosť OS SR

Kľúčovou podmienkou zvyšovania operačnej pripravenosti OS SR je zabezpečenie garancie trvalej stability zdrojov, aby sa mohla zabezpečiť včasná a adekvátna reakcia na náhlu zmenu bezpečnostnej situácie. Dlhodobý proces znižovania úrovne operačnej pripravenosti OS SR sa systémovými opatreniami prijatými zo strany Ministerstva obrany SR a OS SR síce podarilo zastaviť, avšak celková úroveň operačnej pripravenosti je naďalej nízka. V roku 2019 bol zaznamenaný 58 percentný medziročný nárast počtu jednotiek so zlepšeným celkovým hodnotením operačnej pripravenosti. Kľúčovými parametrami operačnej pripravenosti sú naplnenosť útvarov personálom, prevádzkyschopnosť výzbroje a techniky a úroveň vycvičenosti jednotiek.

V personálnej oblasti sa v roku 2019 podarilo dosiahnuť stav, kedy počet novo prijatých vojakov bol vyšší ako počet vojakov, ktorí ozbrojené sily opustili. Vďaka tomu celková personálna naplnenosť útvarov OS SR postupne rástla. Zároveň v roku 2019 OS SR zaznamenali pokrok aj v prevádzkyschopnosti výzbroje a techniky a v jej dostupnosti na výcvik. Toto zlepšenie bolo dosiahnuté najmä špeciálnym programom opatrení zameraných na plošné odstraňovanie vybraných technických porúch, napríklad u pásovej bojovej techniky. Vďaka týmto opatreniam OS SR dosiahli až 20 percentné zvýšenie prevádzkyschopnosti.

Celkovo OS SR v roku 2019 dosiahli vyššiu úroveň výcviku taktických jednotiek, z čoho vyplýva, že na konci roku 2019 OS SR zaznamenali 35 percentný medziročný nárast počtu jednotiek so zvýšenou úrovňou vycvičenosti.

Hlavným faktorom, ovplyvňujúcim operačnú pripravenosť OS SR, je dlhodobé krátenie zdrojov a obmedzujúcim faktorom je tiež nízka naplnenosť personálu z dôvodu klesajúcej konkurencieschopnosti na trhu práce.

OS SR na rok 2019 požadovali na plnenie úloh 810 864 734 eur, pričom pridelený limit bol vo výške 471 756 465 eur. Rozpočtovými opatreniami v priebehu roka bol tento limit navýšený na 516 909 959 eur. Podstatnú časť finančných zdrojov tvorili náklady na personál. Nedostatok finančných zdrojov sa prejavil v oblasti prevádzky na zabezpečenie nákupu PHM, munície, náhradných dielcov a na opravy techniky nevyhnutnej pre výcvik.

Úroveň operačnej pripravenosti OS SR bola ovplyvňovaná okrem personálnej a materiálnej nedoplnenosti aj vysokým percentom nebojaschopnej techniky. Chýbajúci tabuľkový materiál a vysoké percento techniky v koeficiente technickej pohotovosti ovplyvňoval aj oblasti výcviku. Tieto faktory spolu s limitovanými zásobami munície, náhradných dielcov a ďalších komponentov výrazne obmedzujú schopnosť jednotiek a útvarov napĺňať kvalitatívne a kvantitatívne požiadavky na plnenie operačných úloh.

Mierne zlepšenie celkovej operačnej pripravenosti nastalo od 2. polroku 2019, kedy nadobudol účinnosť *Doplnok č. 2 k Smerniciam na hodnotenie operačnej pripravenosti OS SR (B)*. Tento doplnok odstránil určité administratívne vstupy v systéme hodnotenia operačnej pripravenosti, ktoré čiastočne skresľovali úroveň hodnotenia v niektorých merateľných ukazovateľoch. Tento trend pokračoval aj ku koncu roku 2019. Podmienkou ďalšieho zvyšovania operačnej pripravenosti je pokračujúca modernizácia OS SR a postupné zvyšovanie konkurencieschopnosti OS SR na trhu práce.

Aj v prípade prijatia zásadných rozhodnutí vlády SR s cieľom naštartovať proces zvyšovania operačnej pripravenosti OS SR sa efekty prejavujú až v strednodobom, resp. v dlhodobom časovom horizonte.

Pozitívom v tomto smere je aj začatie viacerých modernizačných projektov spojených s nákupom ako aj modernizáciou bojovej techniky a materiálu. Úspešné ukončenie modernizačných projektov, zlepšenie personálnej naplnenosti jednotiek OS SR kvalifikovaným personálom nepochybne prispieje v ďalšom období k postupnému zlepšeniu úrovne operačnej pripravenosti OS SR.

K 31.12.2019 bol stav v jednotlivých zdrojových oblastiach operačnej pripravenosti nasledovný:

- 1. Stav naplnenosti vojakmi a zamestnancami.** V mierovej štruktúre bolo v súlade so schváleným vnútorným organizačným členením OS SR na rok 2019 celkovo 16 405 tabuľkových miest pre profesionálnych vojakov a 4 077 tabuľkových miest pre zamestnancov. Personálna naplnenosť na začiatku roka 2019 bola na úrovni 75,8 %, čo predstavovalo 12 342 profesionálnych vojakov a na konci roka 2019 bol početný stav OS SR 12 705 profesionálnych vojakov, čo predstavuje naplnenosť 77,5 %. Je potrebné uviesť, že na stagnujúcu mieru naplnenosti má vplyv aj rozvoj nových spôsobilostí, ktorý sa prejavuje v náraste tabuľkových počtov OS SR (naďalej zostáva cca 3 700 neobsadených pozícií profesionálnych vojakov, ktoré bude potrebné doplniť). Dopĺňovanie útvarov, úradov a zariadení OS SR na tabuľkové počty bolo realizované podľa stanovených tried pripravenosti jednotiek s cieľom predchádzať rizikám vyplývajúcim z reálnej naplnenosti tabuľkových počtov. Naplnenosť tabuliek mierových počtov sa v roku 2019 zvýšila o 2,3 %.
- 2. Stav materiálnej vybavenosti a bojaskhopnosti výzbroje a techniky.** Materiálnu vybavenosť jednotiek OS SR je potrebné chápať z dvoch hľadísk – z hľadiska početného naplnenia výzbrojou, technikou a materiálom na predpísané tabuľky počtov a z hľadiska reálnej použiteľnosti výzbroje a materiálu v súčasných podmienkach vedenia operácií. V kategórii kľúčovej výzbroje a techniky v OS SR chýbajú predovšetkým obrnené vozidlá na podvozku 4x4 a 8x8 (bojové, prieskumné, veliteľské, zdravotnícke, chemické, ženijné a pod.), rádiolokačná technika, nosiče a nakladače kontajnerov, prepravníky ťažkej bojovej techniky (napr. podvalníky), mobilné dielenské prostriedky, elektrocentrály, úpravne vody, rádiová technika, chemická technika, ako aj prístroje chemického, radiačného a biologického prieskumu, prepravná technika na pitnú vodu, pohonné hmoty, odmorovanie, technika na zabezpečenie prevádzky a údržby letísk, prostriedky protichemickej ochrany, poľné ubytovacie prostriedky (stany, ubytovacie kontajnery) a prepravno-skladovacie kontajnery. Z pohľadu použiteľnosti súčasnej výzbroje, techniky a materiálu sú po dobe životnosti (technika staršia ako 30 rokov) hlavne vozidlá na pásových podvozkoch, ako sú BVP-1 a BVP-2 a ich modifikácie (zdravotné, uvoľňovacie, prieskumné, dielenské apod.), technika na tankových podvozkoch T-72 a T-55 (bojové, mostné, odmínovacie, uvoľňovacie a pod.), ale aj špeciálna technika na kolesových podvozkoch, najmä chemická, ženijná, spojovacia technika a technika rádioelektronického boja. Použitelnosť rádiolokačnej techniky a leteckej techniky (MiG-29, L-39, Mi-17 a pod.) ovplyvňujú hlavne vysoká poruchovosť, končiacie rezurzy do generálnych opráv, revízií a vykonávanie predĺženia ich technického života. Vnútornými opatreniami, zameranými na využitie posledných rezerv OS SR, sa podarilo zastaviť ďalší pokles bojaskhopnosti výzbroje a techniky, ktorá je negatívne ovplyvňovaná hlavne jej vysokou poruchovosťou, spôsobenou fyzickým vekom techniky, nedostatkom náhradných dielcov a zdĺhavými procesmi súvisiacimi s obstarávaním tovarov a služieb

pre zabezpečenie pravidelnej technickej údržby a opráv nebojaschopnej výzbroje a techniky.

3. **Stav zásob.** Zásoby požadované na zabezpečenie 30 dní bojovej činnosti pre OS SR nie sú vytvorené v požadovaných množstvách. Prebiehajúce modernizačné projekty a procesy obstarávania a zabezpečovania výzbroje, techniky a materiálu nepostačujú na zlepšenie operačnej pripravenosti OS SR a ani neudržiavajú predchádzajúci stav. OS SR nie sú schopné plniť a zabezpečovať obranu našej krajiny v období krízovej situácie v požadovanom rozsahu.
4. **Stav výcviku.** Vycvičenosť v OS SR v roku 2019 zaznamenala z dôvodu nákupu vybranej novej techniky mierne stúpajúci rast. Boli vytvorené nové kurzy a odborné vzdelávanie inštruktorov zaoberajúcich sa prípravou špecialistov. Vycvičenosť jednotiek je od roku 2019 nastavená na všetkých úrovniach velenia a riadenia OS SR na dvojročný výcvikový cyklus, čo v nasledujúcom období výrazne prispeje k zladeniu požiadaviek na zdroje pre zabezpečenie a organizáciu výcviku. Nedostatočné zdrojové krytie (dostupnosť vojenskej techniky a jej prevádzkyschopnosť, vojenský materiál a personál) výcvik OS SR stále limituje.

Využitím všetkých vnútorných rezerv OS SR dosiahli iba mierny nárast operačnej pripravenosti. Ďalšie zvyšovanie operačnej pripravenosti je možné dosiahnuť iba zásadnými systémovými riešeniami v oblasti manažmentu zdrojov, ktoré budú mať dopad na nárast tvorby a udržiavanie zásob, ako aj realizáciu väčšieho počtu prioritizovaných investičných akcií (s dôrazom na kritický stav vybraných objektov) v rámci rozvoja infraštruktúry.

9 Závery

Obrana štátu v roku 2019 bola zabezpečovaná na úrovni predchádzajúceho roku v podmienkach zhoršeného bezpečnostného prostredia a obmedzení v pripravenosti SR v dôsledku predošlého dlhodobého zdrojového poddimenzovania potrieb obrany štátu najmä výstavby a rozvoja OS SR.

Boli schválené viaceré koncepčné a plánovacie dokumenty a novely všeobecne záväzných právnych predpisov na skvalitnenie prípravy na obranu štátu a jej riadenia najmä v čase vojny a vojnového stavu, ako aj v oblasti prípravy a reakcie SR na krízové situácie vojenského a nevojenského charakteru.

Prijatím súboru motivačných finančných opatrení a najmä novelizáciou legislatívneho rámca (novela zákona č. 281/2015 Z. z.) boli vytvorené podmienky na stabilizáciu vojenského personálu a posilnenie konkurencieschopnosti vojenského povolania na trhu práce.

Došlo k výraznému navýšeniu obranných výdavkov na rozvoj, ktorých podstatná časť bola čerpaná na modernizáciu vzdušných síl bez výraznejšieho celoplošného efektu na OS SR.

Udržala sa kontinuita plnenia spojeneckých a ostatných medzinárodných záväzkov SR, najmä účasťou OS SR vo vojenských operáciách a misiách pod vedením medzinárodných organizácií, organizovaním vojenských cvičení s účasťou zahraničných ozbrojených síl na území SR a vysielaním OS SR na vojenské cvičenia mimo územia SR.

Najväčšie problémy a nedostatky pretrvávajú v oblasti modernizácie OS SR, kde je väčšina hlavných druhov zbraní a bojovej techniky zastaraná, viaceré s výrazným prekročením svojho technického života v dôsledku čoho:

- pokračuje zaostávanie v plnení kvalitatívnych požiadaviek rozvoja spôsobilostí OS SR v súlade s prioritami Cieľov spôsobilostí NATO pre SR s dôrazom na budovanie ťažkej mechanizovanej brigády ako hlavného bojového komponentu OS SR a zároveň najväčšieho vojenského príspevku SR pre kolektívnu obranu spojencov,

- viaceré modernizačné projekty hlavných druhov bojovej techniky najmä pozemných síl neboli realizované (najmä bojové obrnené vozidlá 8x8, bojové obrnené vozidlá/viacúčelové taktické vozidlá 4x4, tanky T-72),
- boli úlohy ochrany vzdušného priestoru SR v Integrovanom systéme protivzdušnej a protiraketovej obrany NATO (NATINAMDS) plnené s výraznými obmedzeniami v dôsledku nízkej prevádzkyschopnosti lietadiel MiG -29.

Nedostatočná modernizácia pri nízkej prevádzkyschopnosti výzbroje a techniky, spolu so stále klesajúcim stavom zásob kľúčového materiálu a stavom infraštruktúry majú negatívny dopad na kvalitu výcviku, ako aj na celkovú úroveň operačnej pripravenosti OS SR, ktorá bola stabilizovaná, avšak na nízkej úrovni. To zostáva veľkou výzvou aj do ďalších rokov.

Plnenie úloh v roku 2020 bude oproti predchádzajúcim rokom podstatne náročnejšie, pretože sa bude realizovať v podmienkach bezprecedentnej bezpečnostnej situácie v dôsledku globálnej pandémie ochorenia COVID-19, ktorá bude mať zásadný dopad na charakter a rozsah plnenia úloh. Celkovú situáciu zhoršuje pokles obranných výdavkov prinajmenšom v absolútnom vyjadrení v dôsledku ekonomického vývoja, čo sa premietne najmä do významnej redukcie zdrojov na rozvoj spôsobilostí a pripravenosti OS SR na plnenie ich operačných a ďalších úloh. Prekonávanie týchto dôsledkov, ktoré sa dnes nedajú jednoznačne odhadnúť, bude veľmi náročné, čo vyžaduje v činnosti rezortu ministerstva obrany viacročný cieľavedomý úsilie, dôslednú prioritizáciu potrieb pri zabezpečení maximálnej transparentnosti, otvorenosti a efektívnosti využívania limitovaných personálnych, finančných a materiálnych zdrojov.

Z uvedeného vyplývajú nasledovné odporúčania:

10 Odporúčania

1. Za prioritu v činnosti rezortu ministerstva obrany v kontexte úsilia vlády SR považovať plnenie úloh pri ochrane života a zdravia osôb počas pôsobenia následkov globálnej pandémie ochorenia COVID-19.
2. Zabezpečiť nepretržité plnenie základných funkcií rezortu ministerstva obrany na úseku obrany štátu s dôrazom na nepretržitú pripravenosť OS SR plniť úlohy obrany štátu vrátane medzinárodných záväzkov, k čomu prednostne smerovať aj zábery rozvoja OS SR.
3. Priebežne analyzovať dopady globálnej pandémie ochorenia COVID-19 na činnosť Ministerstva obrany SR, Generálneho štábu OS SR a plnenie úloh OS SR a navrhovať opatrenia na ich zmiernenie a prekonanie.
4. Po zvládnutí pandémie ochorenia COVID-19 vykonať celkovú analýzu schopnosti a pripravenosti rezortu ministerstva obrany vrátane OS SR plniť úlohy v krízovej situácii s návrhmi na možné úpravy súvisiacich príslušných interných predpisov, spresnenia kompetenčných rozhraní zložiek rezortu ministerstva obrany, vrátane možných návrhov zmien vo všeobecne záväzných právnych predpisoch.
5. Rozpracovať Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2020 – 2024 do podmienok rezortu ministerstva obrany s cieľom zvyšovania obranschopnosti SR pri postupnom a systémovom prekonávaní negatívnych dopadov krízovej situácie vyvolanej globálnou pandemiou ochorenia COVID-19 na rezort ministerstva obrany a pripravenosť OS SR.
6. Na zabezpečenie rozvojových priorít vypracovať strednodobý plán rozvoja rezortu ministerstva obrany s výhľadom priorít ďalšej výstavby OS SR, pričom za kľúčové rozvojové priority považovať tie, ktoré majú zásadný význam pre obranschopnosť štátu,

resp. predstavujú kontinuitu plnenia spojeneckých a ostatných medzinárodných záväzkov SR s dôrazom na prispievanie k akcieschopnosti NATO a EÚ v oblasti obrany.

7. Zlepšovať prepojenie vstupov a výstupov jednotlivých fáz obranného plánovania (dlhodobej, strednodobej a krátkodobej), ako aj kontinuitu a previazanosť jednotlivých procesov vo vertikálnej i horizontálnej úrovni.
8. Implementovať novely zákonov na úseku obrany štátu schválené v roku 2019 s dôrazom na skvalitnenie prípravy a riadenia obrany štátu, zlepšovanie podmienok pre štátnu službu profesionálnych vojakov a implementáciu komplexného systému prípravy obyvateľov na obranu štátu.
9. Prehodnotiť systém tvorby a prípravy záloh OS SR aj so zameraním na zvýšenie dostupnosti a pripravenosti záloh.

Záver a Odporúčania sa postupne premietajú do plánovacích a riadiacich dokumentov a konkrétnych implementačných rozhodnutí v rezorte ministerstva obrany s dôrazom na urgentné úlohy v roku 2020, ktorými sú najmä:

1. **konsolidácia rozpočtu kapitoly Ministerstva obrany SR na rok 2020 pri znížení výdavkov a riešení dôsledkov pandémie ochorenia COVID-19 a nadväznú:**
 - prehodnotenie riadiacich, plánovacích a rozvojových dokumentov v roku 2020,
 - zmeny resp. úpravy základných dokumentov OS SR na výcvikový rok 2020,
 - zrealizovanie plánu obstarávania zákaziek na rok 2020 s dôrazom na priority,
2. **zabezpečenie krízového programovania zdrojov v rezorte ministerstva obrany na roky 2021 až 2023 s dôrazom na:**
 - prehodnotenie projektov vyzbrojovania podľa prioritných potrieb OS SR a doriešenie rokovaní o splátkach za viacúčelové taktické lietadlá F-16,
 - udržanie a rozvoj infraštruktúry nevyhnutnej pre obranu štátu,
 - zlepšenie stavu zásob pre činnosť OS SR,
 - plnenie medzinárodných záväzkov vrátane prípravy pozície SR k tvorbe nových cieľov spôsobilosti NATO pre SR (2021) a účasti v predsunutej vojenskej prítomnosti NATO v Pobaltí a v Poľsku,
3. **skvalitnenie riadenia obrany štátu v meniacom sa bezpečnostnom prostredí s dôrazom na:**
 - prípravu nových strategických dokumentov v oblasti obrany,
 - spracovanie súboru dokumentov na skvalitnenie riadenia obrany štátu,
 - skvalitnenie krízového riadenia Ministerstva obrany SR,
 - novelizáciu všeobecne záväzných právnych predpisov, prednostne zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov.